

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Uredbi Sveta o spremembi uredb (EGS) št. 404/93, (ES) št. 1782/2003 in (ES) št. 247/2006 v zvezi s sektorjem banan

COM(2006) 489 konč. — 2006/0173 (CNS)

(2006/C 325/11)

26. oktobra 2006 je Evropski ekonomsko-socialni odbor sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 8. novembra 2006 (poročevalec: g. ESPUNY MOYANO).

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 431. plenarnem zasedanju 13. in 14. decembra 2006 (seja z dne 13. decembra) z 134 glasovi za, nobenim glasom proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.3 Odbor predlaga, da se v členu 3(2) doda nov odstavek 3a člena 28 uredbe (EGS) št. 247/2006:

„V primeru poslabšanja ekonomskih razmer proizvajalcev banan zaradi spremembe uvoznega režima, bo Komisija pred 31. decembrom 2009 predložila posebno poročilo in mu po potrebi dodala potrebne predloge.“

1.1 Odbor priznava potrebo po reformi sedanjega sistema pomoči proizvajalcem banan v Skupnosti, zato z zadovoljstvom sprejema predlog Komisije. Kljub temu pa ocenjuje, da je trenutno še prezgodaj za oceno vpliva novega uvoznega režima po izključno carinski tarifi, ki je začel veljati 1. januarja 2006, na prihodke proizvajalcev, in da ga predlog Komisije ne obravnava ustrezno.

1.4 Odbor predlaga, da se člen 30 uredbe 247/2006 spremeni tako, da se mu doda naslednji odstavek:

„Evropska komisija bo lahko državam članicam dovolila, da v svoje programe podpore vključijo poseben režim predplačil za proizvajalce banan.“

1.2 Odbor predlaga, da se peta uvodna izjava spremeni tako:

„Naslov III Uredbe Sveta (ES) št. 247/2006 z dne 30. januarja 2006 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije predvideva vzpostavitev programov podpore Skupnosti za najbolj oddaljene regije in vsebuje posebne ukrepe za podporo lokalnim kmetijskim proizvodnim linijam. Ta uredba predvideva ponovni pregled najpozneje do 31. decembra 2009. Če pride do bistvenih sprememb ekonomskih razmer, ki vplivajo na preživetje v najbolj oddaljenih regijah, Komisija poročilo predloži prej. Da pa bi lahko upoštevala zelo specifičen položaj proizvajalcev banan v EU, bo Komisija pred predvidenim rokom predložila posebno poročilo, če bo sprememba uvoznega režima povzročila zmanjšanje dohodkov omenjenih proizvajalcev. Ta instrument se zdi najbolje prilagojen podpori proizvodnje banan v vsaki posamezni regiji, saj omogoča prilagodljivost in decentralizacijo mehanizmov za podporo proizvodnje banan. Možnost vključitve pomoči za banane v te programe podpore mora povečati skladnost strategij za podporo kmetijski proizvodnji v teh regijah.“

2. Splošne ugotovitve

2.1 Sektor banan je zelo specifičen, zato je predmet posebne skupne ureditve trge (SUT). Posebnosti tega sektorja so zlasti to, da večina proizvodnje EU poteka v najbolj oddaljenih regijah (NOR), ki se, kot priznava člen 299(2) Pogodbe, srečujejo s posebnimi ovirami, da ta proizvodnja na trgu EU predstavlja le 16 %, in da je svetovni trg banan skoraj oligopol, saj trg banan obvladuje pet velikih podjetij.

2.2 Predlog Evropske komisije, ki je bil sprejet po obsežnem postopku notranjega in zunanega posvetovanja, prinaša korenito spremembo sedanjega sistema pomoči proizvodnji banan v EU. Sedanji sistem notranje pomoči, ki temelji na načelu nadomestnih plačil, katerih znesek se vsako leto spreminja glede na ceno banan, bo zamenjala pomoč, ki bo razdeljena v nacionalne deleže in bo v primeru NOR postala del njim namenjenih programov POSEI, v primeru drugih proizvodnih območij v EU pa bo vključena v shemo enotnih plačil.

2.3 Predlog zahteva reformo treh uredb EU:

2.3.1 Uredba 404/93 o SUT za banane. Črtajo se naslov II (organizacije proizvajalcev in mehanizmi dogovarjanja), naslov III (sistem nadomestnih pomoči, operativni programi in premije za izkrčitev) ter razni členi iz naslovov IV in V, ki so zaradi prehoda s sistema tarifnih kvot na sistem izključno carinske tarife zastareli. Spremeni se več členov iz naslova V: ukine se upravljalni odbor za banane (sklicevanja na upravljalni odbor za banane se štejejo za sklicevanja na upravljalni odbor za sveže sadje in zelenjavo), kakor tudi določba o obveznosti predložitve letnega poročila iz uredbe 404/93.

2.3.2 Uredba 1782/2003 o reformi SKP 2003. Spremenijo se členi o vključitvi banan, ki niso proizvedene v NOR, v shemo enotnih plačil. Zato se spremenijo nacionalne zgornje meje za Grčijo (+1,1 milijona EUR), Portugalsko (+0,1 milijona EUR) in Ciper (+3,4 milijona EUR). Države članice bodo morale na podlagi reprezentativnega obdobja med leti 2000 in 2005 določiti referenčni znesek ter število hektarov, ki bodo upravičeni do enotnega plačila.

2.3.3 Uredba 247/2006 o kmetijskih programih POSEI. Finančna sredstva, namenjena programom POSEI, se povečajo za 278,8 milijonov EUR: POSEICAN za 141,1 milijonov EUR; POSEIDOM za 129,1 milijonov EUR in POSEIMA za 8,6 milijonov EUR.

2.4 Odbor meni, da obravnavani predlog, s tem ko skupni ureditvi trga banan praktično odvzame vso vsebino in ko finančno pomoč za ta proizvod prenese v globalni proračun, namenjen programom POSEI, ne ustvari pa posebnega poglavja

za banane, Komisijo v določeni meri razbremenjuje odgovornosti za sektor proizvodnje banan v Skupnosti.

2.5 Odbor ceni, da Komisija predlaga sistem nacionalnih proračunskih deležev, vendar se boji, da iz tega izhajajoči skupni proračun ne bo zadoščal v primeru večjega padca cen v EU, kot posledice velike liberalizacije trga, ki jo prinaša nov uvozni režim in njegov predvideni razvoj na podlagi mednarodnih trgovinskih pogajanj v teku.

3. Posebne ugotovitve

3.1 Prav bi bilo, da Komisija poišče alternativno rešitev za ohranitev okvira Skupnosti za organizacije proizvajalcev banan. Evropska proizvodnja banan je namreč zelo razdrobljena, saj gre po večini za majhne proizvajalce, ki morajo pridelano sadje prodajati na trgu, za katerega je značilna velika konkurenca, zato je potrebna večja koncentracija ponudbe. Odbor meni, da bi okvir Skupnosti za organizacije proizvajalcev lahko ohranili s pomočjo ohranitve nekaterih določb iz naslova II uredbe (ES) št. 404/93, zlasti členov 5, 8 in 9.

3.2 Banana je zelo intenzivna kultura, njeno gojenje zahteva skrb skozi vse leto, kar pomeni stalne stroške, v glavnem zaradi velikih potreb po delovni sili in namakanju. Zato bi bilo treba ohraniti sedanji sistem predplačil.

3.3 Predlog Komisije bi moral natančneje opredeliti vsebino poročila, ki bo osnova za uvedbo ustreznih ukrepov v primeru izpada dohodkov kmetov zaradi novega uvoznega režima.

V Bruslju, 13. decembra 2006.

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS